

ילד התורה

הגאון רבי אשר אנשיל כץ שליט"א

חורף שנת תשי"ד, והעולם היהודי כולו רועש וגועש כמרקחה. ילד פלא מעיר הקודש ירושלים הפך לשיחת היום בכל שיח יהודי. הכל שחו אודות אותו 'ניק שהמלאך שכח לסטרו על פיו וכתוצאה מכך לא שכח מאומה מכל התורה כולה' 'ילד התורה'.

התרחשות הסיפור הוא בן זמננו, אך עדיין רבו בו הגירסאות. אי לכך אביא את הגירסא ששמעתי מבעל העובדה בכבודו ובעצמו, ידידי וידיד בית אבא הרה"ח ר' ישראל משה מאנדל שליט"א מנתניה. וכך מגולל הוא בעצמו את פרטי המעשה המבהיל: היה זה כשנכנסתי ללמוד בתלמוד תורה אצל המלמד ר' ישראל פולאטשעק ז"ל בכיתה א', ישבתי ככל חברי בכתת הלימוד, ואני כבן ארבע שנים. באחד מן הימים לימד המלמד כדרכו את פסוקי הפרשה פסוק ועוד פסוק, והנה הוא מבחין בהתפלאות כי שפתי נעות ואני ממשיך בעל פה את הפסוק הבא, הוא אומר פסוק א' ואני ב' הוא ממשיך ללמד את פסוק ב' ואני קורא את פסוק ג', זאת בעוד שאפילו עדיין איני יודע קרא וכתוב. הדבר הפליאו, אך הוא נטה להסיק מכך שאבי משקיע בי זמן רב ומשגן עמי את חומר הלימוד לפני כן, וכך בא אני לתלמוד-תורה 'ותלמודי ביד'.

אך משהמשיכה התופעה גם בפסוק של נ"ך שציטט אותו מלמד בהקשר לפרשה, נעצר המלמד בתדהמה. הוא עצר לרגע וניסה להעמידני בכור המבחן, הוא מזכיר פסוק בדניאל, ואני בתומי ממשיך את הפסוק שלאחריו... המלמד ממשיך ומביא מקורות מדברי חז"ל, הוא מקריא רישא של משנה, ואני ממשיך ואומר את הסיפא, הוא מצטט מדרש ואני מסיים אותו, הוא מזכיר גמרא ואני קורא, כביכול, את השורה הבאה... ככה המשיך לבחון אותי גם במשניות כלים, וראה זה פלא, גם את זו ידעתי בע"פ. בשרו נעשה חידודין חידודין...

המלמד שנבהל כהוגן מה'גילוי' הלך להזעיק את המנהל לבחון אותי מקרוב, וגם אותו "לא אכזבת", הוא אמר תוספתא, ואני המשכתי, הוא מקריא מבבלי ומירושלמי מהוריות ומעוקצין, ואני, ועודני רק ילד בן ארבע, ממשיך כזקן וכרגיל ודיבורי קולח מזן אל זן, כך גם בסוגיות הקשות שבמסכת חולין, ברש"י ובתוספות. ממש התגשמות מופלאה של דברי חז"ל 'אם ישאלך אדם אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד'...

הפלא התעצם כאשר המנהל שאל אותי ועבר לדבר עמי בענייני חול, דוגמת חישוב בחשבון, או בענייניא דעלמא הייתי כאלם ממש, לא ידעתי ולא הבנתי מימיני לשמאלי לא מיניה ולא מקצתה ממה שהוא אמר. רק כששב המנהל והזכיר קטע זוהר, כבר הייתי שוב "בבית", הקטע הובא בלשון הארמי ונקרא על ידי כתיקונו, בלא לחסר אות אחת.

מובן שלשמועה כזו נולדה באחת כנפיים, ועד מהרה נעשה ארץ ישראל והגולה כמרקחה, ומקצה הארץ והעולם נהרו לחזות בפלא הגדול הזה. לא אחד ולא שניים נראו כשבאמתחתם ספרים מספרים שונים עומדים בחצר הת"ת אורבים וממתנינים לי, ל'ילד הפלא'. משרק פגשו בי הרעיפו עלי חזלי"ם מכל מקום ופינה, ואני בלא להתבלבל ובלא מחשבה המשכתי את מאמרם ז"ל בבקיאות מופלאה כבקי מופלג בכל מכמני התורה. לא השמיטו ממני דבר, בחנו אותי בהכל, תרגום יונתן, טור שו"ע ונושאי כליהם, ועוד ועוד, חלקם דברי חז"ל נדירים ולא ידועים, ואת הכל המשכתי להקריא כאילו והספר פתוח לפני, וכאילו ואני יודע לקרוא בו...

כמובן, שאת הדברים שהרציתי בשטף ובשצף, רובם ככולם כלל לא הבנתי, הייתי ילד צעיר עם רמת הבנה ככל ילדי גילי. אך לצטט יכולתי גם יכולתי.

בין ה'בוחנים' היו גם גדולי ישראל. דוגמת הגאון הגדול ר' פנחס אפשטיין ראב"ד 'העדה החרדית' בירושלים, שאתא ובא לחקור מקרוב אחר הדבר ולתהות על קנקני. וכן בעל 'להורות נתן' רבי נתן גשטטנער זצ"ל ועוד רבים. גם גאוני ארה"ב ששהו באותה תקופה בארץ הקודש באו מקרוב לחזות במראה הגדול הזה, וביניהם: הגאון רבי אהרן קוטלר ר"י לעקווד והגאון רבי דוד שפרבר אב"ד בראשוב. הגאון רבי אלימלך אשכנזי אב"ד מלבורן בחן אותי משניות מסכת מנחות והתפעל עד מאוד. וכאן היה תורי להפתיע את בעל העובדא דבר שהוא בעצמו לא ידע, מה ששמעתי מאבי זצ"ל שגם אביו הגאון מסאמבאטעלי זצ"ל היה אז בארץ וגם הוא היה בין הרבנים שבחנו אותו - והוא בחן אותו בספר 'אור החיים הקדוש' וידע הכל אות באות, לפום ריהטא.

ממשיך הרב מאנדל שליט"א לתאר באוזני את סדר ההשתלשלות: אבי ז"ל היה חסיד בעלזא, ודבר הפרסום אודותיי היו לצנינים בעיניו בחששו מאוד לשלומי

אשר אנשיל כץ שליט"א

לעילוי נשמת

הרב אלטר אהרן יצחק

הרשקוביץ זצ"ל

י"ז בטבת תשע"ו

עלות העלוין לשבת

200 ₪ בלבד

בנק דיסקונט סניף 56

השבון 61135

אסמכתא למייל:

Shuly3910@gmail.com

הפצה: אלעד, חדרה, נתניה,
בני ברק, פתח תקווה, רחובות,
מודיעין עילית ואחיסמך

העלוין יוצא השבת

להצלחת התורם ובני משפחתו

ברוחניות ובגשמיות

מחמת עינא בישא וכדומה. משכך, נכנס אל הקודש פנימה אל כ"ק אדמו"ר ציס"ע מהר"א מבעלזא זיעוכי"א, ושפך את לבו. הרבי הרגיעו והורה להביא את הילד לפניו לביתו בתל אביב ביום כ"ב אדר בשעה מסוימת שאין בה אנשים, ואכן ביום ובשעה המיועדת באנו אל הקודש אבי ואני, הרבי הורה להעמידני צמוד אליו ממש והורה להביא גמרא מסכת ברכות, הרבי פתח את המסכת במשנה השנייה דף ט: 'מאימתי קורין את שמע בשחרית' והורה לי להתחיל לומר, תיכף התחלתי לרוץ ולומר בע"פ את המשנה ככתבו וכלשונו, הרבי היה אחוז בשערפי קדשו מהורהר עד מאוד, עד שפתאום ננער ואמר לי 'שוין שוין, געניג געניג' [די די, מספיק] וברך אותי. אח"כ הורה לאבי להשיג עלי שלא לתת לאיש לבחון אותי כלל ולא לדבר על עניין זה יותר. ואכן, תוך תקופה קצרה שכחתי את התורה הישנה וחזרתי להיות ככל הילדים, (וראה עוד בספ' בקודש פנימה ח"ב עמ' שפ"ח עדות מפעימה מאת המשב"ק רבי יצחק לאנדו על כך, והוסיף שם שיום קודם שלח הרבי שיריים לילד עם המשב"ק ר' אברהם חיים גרינפלד ז"ל, ולמחרת אחרי שבחן אותנו במסכת ברכות ואמר לו 'שוין שוין, געניג' הוסיף ונתן לו מטבע לשמירה. ע"כ. אנוכי לא שמעתי מפיו הוספות אלו, אך ראה הערה להלן שייתכן שמשום הוראת הרבי החסיר את הפרטים הללו).

[ומדי דברי בו בסיפור זה, אפרוץ בתוקף את השמועות סביב סיפור זה המתארים כי הרבי זצוק"ל סטר לו ליניק כדרך המלאך וכך נשתכח לימודו, או עוד הוראות שונות ומשונות. לא היו דברים מעולם! באוזני שמעתי מבעל העובדא שלא היה ולא נברא לא מיניה ולא מקצתיה, הרבי רק אמר 'די, מספיק' והתופעה נגזזה (רבי'ס שלאגן נישט - צדיקים אינם סוטרם...).

אביא שתי מקורות בכתובים אודות יחס גדולי ישראל בתקופה ההיא למקרה זה. הראשון: מרן הסטייפלער בעל 'קהלות יעקב' זצ"ל מציין בספרו ('חיי עולם' סוף פרק י"ב עמוד כ), וז"ל: 'ופה בארץ נתפרסם בשנת תשט"ו [כנראה טעות סופר וצ"ל תשי"ח] בילד פלא בן ד' שנים שהיה יודע על פה בש"ס וראשונים ז"ל ובכל מקום שנשאל אע"פ שלא למד עדיין מעולם, דברים שלא שמעתן אוזנו בגלגול זה כלל'. ע"כ.

השני: המשגיח מרן רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל כתב במכתב להרה"ג רבי לייב באקש זצ"ל (ראש ישיבה בדטרויט-ארה"ב. נדפס בספ' ודיברת במ תשס"ד) שרצה לאמת אם נכון הדבר אודות ילד זה, וממשיך לשאול ולהציע שאם אכן אמת ונכון הדבר בישראל, היה מן הצורך והנכון לשלוח ילד זה לרחבי העולם להודיע ולפרסם כי משה אמת ותורתו אמת, ובכך להשריש האמונה בפי כל, לידע ולהודיע 'שכל התורה המצויה עתה בידינו היא הנתונה למשה רבינו עליו השלום'.

וכך משיב לו ר' יחזקאל: 'העובדה - אמת היא, ובתי וחתני הרב ראובן גינזבורג גרים סמוך שתי דירות לאותה משפחה, ובתי ראתה את הדבר וסיפרה לי אודותיו, וכבר חשבתי בעצמי ללכת לראות זה הפלא, אמנם חזרתי בי, ואף שהילד גר לא הרחק ממני. כי הרי שמעתי אודות הדבר מבתי, ומאמין אני לה'.

[ואגב, מן הראוי להאריך ולציין המשך המכתב - גם זה תורה וללימוד הוא צריך, והוא לך לשונו, דברים כדברונות: 'זמה שעלתה על לבי לראות בעצמי, וודאי עצת היצר היא להרוס כל יסוד אמונתנו

שנבנית על 'אבותינו ספרו לנו' אלא כל דבר הנשמע לנו מאדם נאמן בר סמכא - די לנו להאמין בו. ואם אע"ז פני לומר שאני מסתפק בזה ששמעתי מבתי, ומבקש אני לבדוק ולראות בעצמי אם אמת הוא, הרי יוכח מזה שהאמונה עדיין אינה ברורה אצלי באופן מוחלט. וא"כ ההולכים לדרוש ראיות לאמת קבלתנו הרי הוא כהרמת ראש בעזות מצח נגד מסורת אבותינו, והרי הוא כאילו חושש על המשך הדורות מאבותינו שקבלו את התורה לומר שאולי טיפשים היו ורימו אותם לקבל דבר כזה ח"ו, ואנו נהיה חכמים ונבדוק ונראה אם יש בה ממש. ולכן עצם הרעיון לילך לראות במו עיני מוזר לי, ולפיכך מנעתי עצמי מללכת].

האם מיליארדי אנשים מסוגלים לטעות?

הגאון רבי משה גולדשטיין שליט"א

כאשר אנו דורכים על מפתנו של שדה האמונה, ולפני שנצעד פנימה אל הסוגיות המהותיות המרכיבות את עיקרי האמונה - עלינו להקדיש תשומת לב ומחשבה, ללמוד את הדברים המפריעים לאמונה להתיישב על הלב. הרי מוכרח להיות שיש סיבות וגורמים המקשים על האדם להאמין, וההוכחה הטובה ביותר לכך היא, שרוב האנשים בעולם אינם מאמינים גם ביסודות הבסיסיים שאין הגיון המסוגל להתכחש להם. אם לא היו גורמים כבדי משקל המביאים את האדם להתעלם מן ההגיוני והמוכרח, כיצד הוא בכל זאת מגיע למצב כה אבסורדי.

כדי להמחיש את גודל האבסורד, הבה ניקח את אחד מדעות הכפירה הכי מצויות בעולם, שמיליארדי אנשים אינם מתנגדים לה. [אינני כותב מאמינים בה' או מקבלים אותה, מפני שרוב-רובם של שבעת מיליארדי האנשים בתבל פשוט לא מתעניינים בדברים הנוגעים ליסודות הקיום שלהם. אבל כאשר יידרשו להשיב, לא תהיה להם בעיה לקבל את אותה דעה כופרת בלתי הגיונית]. בספרי הפילוסופים מכונה דעה זו ש'העולם קדמון'. ובשפתנו, כוונת הדברים שהעולם אינו נברא אלא היה מאז ומקדם. וממילא, אם העולם לא נברא, אין לו בורא. וכמה שזה משולל הגיון באופן מוחלט, מקובלת התפיסה הזו על רוב מוחלט של אנשי העולם.

כמובן - ויסלחו לי חלק מן הקוראים על שאני מוצא מקום להבהיר זאת - שאין דרך הגיונית להכיל את התפיסה הזו. כי כל אותם אנשי מדע, המכחישים בריאת העולם בששה ימים בידי אלוקים, מסכימים באופן מוחלט כי העולם נברא בידי סיבה כל שהיא. המדע כולו עוסק בבדיקת סיבת כל תופעה, וממילא הוא מקבל בבסיס ההגיון החלטה ברורה שהעולם נברא. אלא שהם טוענים שהוא נוצר בדרך אבולוציונית (באמצעות תהליכים גנטיים ושינויים אורגניזמים המתקיימים לאורך דורות), או שהעולם נוצר ב'מפץ גדול' (כביכול, היקום היה נקודה אחת בעלת כוח אדיר מרוכז, וברגע של פיצוץ נוצרה כל הבריאה וממדיה). וכל זאת מפני שברור להם, כי חייבת להיות איזושהי התחלה לעולם. גם הם, שלא הגיעו מתוך הנחת יסוד של אמונה בבורא עולם, לא מעלים בדעתם להכחיש נקודה בסיסית זו שהעולם אינו קדמון אלא נברא.

היות העולם עליו מדברים הוא פיזי ומוחשי, חייבות להיות לו התחלה וסוף. בפיזיקה אין מציאות אינסופית. ואם יש התחלה וסוף לכל מציאות פיזית, אזי גם למכלול העולם החומרי יש. זה שהעולם קיים

אלפי שנים וקשה לך לראות את תחילתו, עדיין אינו סותר את הנחת היסוד המוכרחת שלכל מציאות יש התחלה וסוף. לא תהיה לך ברירה, אלא ללכת וללכת, להדס ולצלוע, עד שארית כוחותיך, כדי להגיע אל אותה התחלה רחוקה. ואם לא תספיק להגיע אליה, גם בכך לא יהא כדי לספק לך את התעוזה להגיד דבר משולל הגיון שכזה, שאותה מציאות אין לה התחלה. אם כך כיצד בכל זאת מסוגלים מיליארדי אנשים לטעות ולחשוב שהעולם קדמון? היכן שורש טעותם, הגורמת להם לקבל כהגיוני דבר שאינו הגיוני בעליל?

התשובה לכך היא, שעוצמת המציאות כה חזקה היא, עד שהם לא מסוגלים להבין שכל כולה לא היתה קיימת בעבר. ברגע שאדם חייב לקבל, שלא רק החי והצומח הם נבראים ולא קדמונים, אלא גם המקום והזמן לא היו קיימים קודם בריאת העולם - הוא מתקשה להכיל מידע זה. בשכלו המוגבל, הוא אינו מסוגל לעכל מציאות ללא זמן, והוא כופה על עצמו להגיד שאין דבר כזה ומוכרח להיות שמאז ומעולם היה זמן והיה עולם. במלים אחרות: הקושי לעכל את המושג "ליצור יש מאין, גורם לאנשים להאמין שאין דבר כזה.

זוכרים את מחאת הענק, אליה נזעקו כל בני היהדות החרדית בראשות כל גדולי ומאורי הדור, כדי להביע זעקה כנגד המחרפים שם שמים?? בשובי, שמעתי אדם אומר לחברו: "התכנסות ענקית שכזו... לא היה ניתן לראות את הסוף... עמדתי על גג בנין הגבוה של "שערי ירושלים, ולכל כיוון שהבטתי ראיתי נחשול אנושי שאינו מסתיים..." תהיתי ביני לביני, האם גם טייס המסוק המשטרתי שריחף ממעל אמר כך. הוא בוודאי ראה את הסוף, שכן הוא היה בגובה רב יותר, ממנו ניתן להביט אל סוף המרחב. בעבר, כאשר אדם ביקש להמחיש את הבדל התפיסה בין דבר שהוא רואה מקרוב לאותו דבר שהוא יצפה בו מרחוק, היה עליו לדמות ולהמשיל לאדם הניצב על גגו של בית גבוה והוא צופה אל הכביש המתפתל בסמוך, שבוודאי הוא היה מסוגל לראות את תחילתו וסופו של הכביש. כיום, גם הפגנה של חמשים מיליון איש, ניתן לראות את סופה, אם לא במסוק, אזי במטוס, או בתמונת לוויין. כל ההבדל הוא, האם אתה מביט על הדבר מתוכו או מחוצה לו בדיק באותו אופן, מביטים אנשים על ציר הזמן, היות ונקודת המבט האנושית היא מתוך ציר הזמן, עשוי להיראות לו לאדם שהזמן אינו מציאות ובוודאי שאין לו התחלה וסוף. כי מנקודה זו של הזמן, נראה הזמן כאינסופי לשני הצדדים. אם האדם לא יפעיל את כוח הדמיון ויתאים אותו לידיעה הברורה, כי הזמן עצמו אף הוא לא היה קיים לפני בריאתו, הוא ינעל על עצמו את מלכודת הפתאים ולא ישתחרר הימנה לעולם.

טעותם של מיליארדי אנשים ביחס לעולם, בראש ובראשונה, נובעת מכך שהם נולדו לתוכו ואינם מסוגלים לעכל שגם למציאות זו היתה התחלה. זו תבנית החשיבה האנושית, שאנחנו תופסים ומקבלים את המוכר לנו ומתקשים לחשוב מעבר לגבולותיו. ברור שיש כאן גם נוחות אישית, מין אינטרס של שמירה על הקיים, מחשש שהבנה חדשה תחייב אותי להתנהג אחרת ממה שאני רגיל. אלא שהנוחות האישית אינה הגורם המרכזי והדומיננטי. הסיבה המהותית היא, היות ואנו מתקשים לערער אחר תפיסות מוכרות, ואין דבר שאדם מכיר יותר זמן מאשר את העולם לתוכו הוא נולד. ואם בלידתי אל העולם הוא כבר היה מציאות

פיזית קיימת, למה שאחשוב ואברר כיצד היה העולם לפני שנולדתי לתוכו. אפילו אדם הראשון, בעת שנברא היה כבר העולם מוכן ומתוקן, ולמרות שרק ששה ימים חלפו מאז נוצר אותו "יש מאין", היה יכול לטעות ולהתקשות להבין כי לא מכבר לא היו מושגים כמו זמן ומקום. על אחת כמה וכמה, שאנשים כמונו שנולדים לתוך עולם המתקיים זה אלפי שנים במתכונת זו של עטיפה חומרית המוצגת כמציאות, שנתקשה להשיג - ללא התבוננות - כמה 'לא מובן מאליו הוא העולם כולו.

רוב האנשים בעולם אינם נוטים לחיות עם אמונה שיש בורא לעולם, ובוודאי שרובם המוחלט אינו סבור שהבריאה נעשתה "יש מאין" - וכל זאת מפני שקשה לאדם להאמין במושגים שאינם מציאותיים בעולמו המוכר. רק מי שמסוגל להשתמש בדמיונו, כדי לתאר לעצמו כי לא תמיד היה העולם נראה כך' הוא המסוגל לצאת מגבולות המוכר ולתפוס בהגיונו דברים שאינם מוחשיים כעת לעיניו.

בכך יובן, כי לא רק מיליארדי סינים והורים כופרים בבריאת העולם, אלא גם מיליוני יהודים ורבבות מהם שומרי תורה ומצוות. כפירה בבריאת העולם, אין כוונתה שאדם יקום ויגיד אינני מאמין שהעולם נברא בששה ימים. בכך כולנו מאמינים מאז היותנו בני שלוש, ואת דבריה של הגנת איננו מוכנים להפריך. ברם, האם אמונה זו חזקה בתודעתנו כפי שהיא היתה חזקה אילו היינו קולטים אותה בחושינו ולא רק באמצעות ידיעה! - בוודאי שלא!

נכון. אנו יודעים באופן ברור ובטוחים בצורה הכי מובהקת, שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם בששה ימים, שלפני כן היה העולם תוהו ובוהו, ושהוא לא נזקק לחומר-גלם ואלו גם לא נוצרו עדיין בבואו לברוא את העולם. אנו מאמינים באמונה שלמה שהבורא ברא את עולמו "יש מאין", אך עד היכן מגיעה אמונה זו? - האם היא חודרת אל עולמנו? האם היא משפיעה על הליכותינו? האם היא גורמת לנו להביט על העולם במשקפיים אחרות?

אמונה בבריאת העולם, משמעותה, לדעת שהעולם אינו קדמון ובריאתו בדרך של "יש מאין" נעשתה. רק על הגדרה כה מדויקת ניתן לייחד את המושג 'אמונה בבריאת העולם'. כל עוד והאמונה מסתכמת באמירה שה' ברא את העולם בששה ימים, אין זו אמונה שלמה' שאנו עוסקים בה. מפני מה קשה כל כך להאמין בכך, ובוודאי שקשה מאד לחיות בדרכה של אמונה זו? פשוט מאד: משום שכאשר לא היה עולם, גם אנו לא היינו כאן.

ואהבת לרעך כמוך - הכרת הערך העצמי

ר' עדיאל בר שאול שיחי'

בפרשת השבוע של שבת זו נפגשתי עם ה'עצמי'... התבוננתי במסע שאני עובר ולומד לאחרונה להכיר מקרוב את ה'ערך' העצמי שלי...

במשך השנים כשהיו נותנים לי מחמאה ואז מילה טובה בעקבות פעולות או מעשים שעשיתי ואו שאמרתי, הייתי נבוך, ופעמים מתבייש בפנים.. אמנם הבנתי שזה נאמר עלי ואלי אבל הייתי מדחיק... כי הרי... מי אני??

בתוכי היה קול שאמר לי: שאם באמת אסכים עם הנאמר אז אני יכול להגיע לשחצנות' או שמא נאמר גבוה מזה 'גאוה'... ואני בכלל לא כזה, אז שהם יגידו ואני יחייך במבוכה ויעביר את זה 'הלאה'...

ערך עצמי, היה בעיני משהו שכאילו 'מוקצה' ופסול .. כי גדלתי במקום שחינכו לצניעות וענווה ולא להיראות ... לעשות טוב ולהסתתר .. (שאגב זה לפעמים מבורך), חשבתי שערך עצמי שייך למי ש'מחזיק מעצמו'...ובמסע שלי למדתי להבין שטעות ביד!

ההכרה בערך שלי היא הגדולה והענווה במהותה ... להכיר בערך שלי זו עצם המהות להבנה איזה נשמה אדירה שוכנת בתוכי ויש בה אינסוף ... הכרה בערך שבי היא המציאות שבה ורק דרכה נוכל לראות ולאהוב ולתת מתוך פנימיות עמוקה לזולת... לקבל את עצמי כמו שאני בדיוק ...

והשבת הרהרתי לעצמי שכשקראתי את המשפט המפורסם בפי כולם ... "ואהבת לרעך כמוך", הכוונה הפשוטה בפסוק היא: לאהוב את הזולת 'רעך' .. כמו שאתה אוהב את עצמך ראיתי במוחשיות שמה שאני לומד עכשיו בתקופה האחרונה על הערך העצמי והאהבה העצמית ... בעצם כתוב בתורה כבר אלפי שנים לפני ...

כשהייתי נתקל בפסוק הזה הייתי שואל את עצמי .. מה החלק הקשה בו לבצע...??? וכששאלתי במשך השנים אנשים אחרים, התשובות היו: שקשה לאהוב את הזולת כמו שאתה אוהב את עצמך ... היום אני מבין שזה החלק הקל ... החלק הקשה הוא בעצם לאהוב את עצמי כמו שאני ... את החלקים הטובים שבי, ואת החלקים שפחות טובים, לאהוב את עצמי כמו שאני בדיוק, זה ה'כמוך' שכתוב בפסוק ...

כי רק על ידי האהבה העצמית הזו עם היתרונות והחסרונות שבי כולל כולם, אני יוכל לאהוב באמת באמת את הזולת ... ויהיה לי את ה'כל' לראות בזולת את הערך שלו עם כל היתרונות והחסרונות שבו ... ולראות בזולת את ה'ראוי' שבו בכל דבר בדיוק כמו שראיתי והכרתי בעצמי..

וזה עומק כוונת המשפט 'ואהבת לרעך כמוך', תאהב את הזולת בדיוק כמו שאתה אוהב ומעריך את עצמך וה'ערך' שבך ..

ולוא זה ...לא תגיע לאהבה אמיתית החוצה.. כי האהבה האמיתית החוצה מתחילה במסע לאהבה אמיתית פנימה ... הסתכלות פנימה היא הדרך לראות בחוץ..

יסוד האמונה - אני ה' אלוהים

הגאון רבי זלמן סורוצקין זצוק"ל

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו. שני הדברים האלה מורא אם ואב ושמירת שבת, מובילים למטרה אי לדעת כי אני ה' אלהים": בגמרא במסכת שבת נאמר מפורש: אך את שבתותי תשמרו... לדעת כי אני ה' מקדשכם" (שמות ל"א), כי השבת מעידה, שששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום הז' שבת וינפש", ר"ל על חידוש העולם.

ובספר הדעה והדיבור ח"ב ביסוד האמונה" הארכנו לבאר, כי שמירת השבת מסוגלת להשריש בלבנו אמונה באלהי ישראל. אבל עצם שמירת השבת הוא עול קשה. כי נפיש מיליה דשבת ומצותיה מקיפות את כל מעשי בני האדם ואפילו דבורם והילוכם לכן רבו בישראל חברות להזהיר על השבת, שלא מצינו

כיוצא בהן בשאר מצות; ומקור המנהג להזהיר על השבת אנו מוצאים בעשרת הדברות, שבהן נאמר: לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך" (הגה"צ בעל חפץ חיים זצ"ל וי"ע העיר, שלא מצינו ציווי בנוסח כזה בשום מצוה אחרת), היינו שהטילה התורה על כל אב ואם להשגיח על הבנים והעבדים, שישמרו את השבת, והנה העבד - מורא רבו עליו לקיים את דבריו, אבל הבן והבת פן לא ישמעו בקול ההורים ויחללו ח"ו את השבת, לפיכך באה, אחרי זכור את יום השבת לקדשו... לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך". האזהרה: כבד את אביך ואת אמך". וכן כאן הסמיך שמירת השבת לאיש אמו ואביו תיראו" שיהא מורא האם והאב על הבן כמורא האדון על עבדו ואמתו (והקדים את האם שהילד מצוי אצלה ותחנכו בשמירת שבת). ואם ישמרו ב"י את השבת יכירו וידעו, כי אני ה' מקדשכם": איש אמו ואביו תיראו - ואז - ואת שבתתי תשמרו" והמטרה היא - לדעת, שאני ה' אלהיםכם".

נקודות של אור

ר' יעקב יהושע זצ"ל

*** "איזהו עשיר - השמח בחלקו", לא יתכן שהמילה 'חלקו' מכוונת לדבר גשמי, שהרי האדם כל הזמן דואג שלא ייאבד רכושו ולא ייגנב, ואף נכתב במשנה באבות: "מרבה נכסים - מרבה דאגה", אלא המדובר בחלקו הרוחני, בכסף שהאדם הוציא על צדקה וגמילות חסדים, זהו חלק שאי אפשר לקחת ממנו ובו יש לשמוח!

*** כשאנחנו מתפללים ומבקשים שיהיה לנו חבר טוב, והמשנה באבות אף מציעה: "קנה לך חבר", יש לבדוק את כיסו כוסו וכעסו. כדי שחלילה לא נספוג הרגלים בעייתיים, כיוון שההשפעה של חברים היא מאד חזקה, מוכרחים לבדוק את מידות האמת והנאמנות של האדם עמו אנחנו נמצאים בקשר.

*** הדבקות בקב"ה וקרבת האלוהים מתבצעות באמצעות לימוד התורה, ולכן הלימוד צריך להיות יומיומי ועקבי, אחרת חלילה עלול להיות נתק.

*** יש לעיין במילות הסידור והתפילה, כדי שהקריאה לא תהיה סתמית וכצפוף הזרזר, אלא מתוך כוונה והעמקה, לשים לב למילים היוצאות מפיו - שייצאו גם מליבנו, וכך גם במילות השבח לקב"ה, להבין ולהתכוון בכל מילת תואר בה אנו מתארים את הקב"ה.

*** האחדות במשפחה יכולה להיווצר על-ידי נתינת יחס שווה לכל אחד מהילדים, מבלי להעדיף את האחד על פני השני, כך שלא תחזור הטעות שהתרחשה אצל יוסף ואחיו וגרמה לקרע במשפחה, לא הכל טוב - אבל הכל לטובה! מוטל עלינו לזכור שבחשבון האלוהי הכולל המהלך הוא לטובה גם אם אנחנו לא רואים זאת בעיני הבר-ודם שלנו, על האדם לדעת שיש תכלית לחיים, והתכלית האמיתית היא הגאולה השלמה! כל עוד לא הגענו לשם, אנחנו עדיין בדרך ולא יכולים לנוח על זרי הדפנה! כך הגאולה הופכת להיות חלק בלתי נפרד מהמחשבות, הדיבורים והמעשים שלנו! [תודה רבה ל: ד. וורמזר, ס.ר. מאיר]

עקב עליית מחיר הנייר בעולם, מחיר העלון לשבת הינו: 220 ₪ בלבד

לתרומות: בנק דיסקונט, סניף 56, חשבון 61135 | מייל לפרטים: shuly3910@gmail.com

--נא לשלוח אסמכתא למייל הנ"ל--